

i Välkommen till omtentamen för kursen Introduktion till psykologi som vetenskap och profession, PS1101/PSPR01, vt2026

Observera att detta är en individuell examination. Individuell examination innebär att du ska besvara alla frågor själv. Samarbete med en annan (kurskamrat eller utomstående) är inte tillåtet.

Maxpoäng för tentamen är 46 p. För *godkänt* krävs minst 23 p.

Betyg	F	E	D	C	B	A
Poäng	0-22	23-27	28-32	33-36	37-41	42-46

Tentamen består av tre delar:

Del 1: Flervalsfrågor, psykologins områden. Den här delen innehåller frågor där du anger vilket bland fyra olika alternativ som bäst stämmer överens med din kunskap. Varje rätt svar ger 1 poäng. Fel svar ger 0 poäng. Alla frågorna har endast ett korrekt svarsalternativ. Maxpoäng på denna del är 40 poäng.

Del 2: Flervalsfrågor, statistik och metod. Den här delen innehåller frågor där du anger vilket bland olika alternativ som bäst stämmer överens med din kunskap. Varje rätt svar ger 1 poäng. Fel svar ger 0 poäng. Maxpoäng på denna del är 6 poäng.

Stort lycka till!

1 Vilken av följande studier är ett exempel på grundforskning?

- ☐ Att undersöka prestation i en seriell återgivningsuppgift under förhållanden med irrelevant ljud
- ☐ Att studera hur man kan hjälpa personer med depression att förändra sitt sätt att tänka
- ☐ Att studera sätt att minska distraktion från ljud i öppna kontorslandskap
- ☐ Att studera effektiviteten av en undervisningsmetod som är utformad för att underlätta lärande i klassrummet

Totalpoäng: 1

2 En hypotes beskrivs bäst som:

- ☐ En tentativ förklaring eller prediktion om ett fenomen
- ☐ En ansats att förklara något efter att det redan skett
- ☐ Neurovetenskapligt, socialkonstruktivistiskt och kognitivt
- ☐ En specifik form av förväntning på ett experiment

Totalpoäng: 1

3 Att analysera det mänskliga psyket (the mind) i termer av dess grundläggande element kallas:

- ☐ Dualism
- ☐ Strukturalism
- ☐ Empirism
- ☐ Funktionalism

Totalpoäng: 1

4 Forskning som undersöker huruvida vårt beteende främst påverkas av arv (vår biologiska uppsättning) eller miljö (vår omgivning) visar i allt högre grad att:

- ☐ Arvet bestämmer beteendet mer än miljön
- ☐ Arv och miljö har en likvärdig effekt på beteendet
- ☐ Arv och miljö samverkar
- ☐ Miljön bestämmer beteendet mer än arvet

Totalpoäng: 1

5 Vilken del av nervsystemet ansvarar främst för kroppens “fight-or-flight”-respons?

- ☐ Parasympatiska nervsystemet
- ☐ Centrala nervsystemet
- ☐ Somatiska nervsystemet
- ☐ Sympatiska nervsystemet

Totalpoäng: 1

6 Vilken hjärnlob är främst ansvarig för beslutsfattande och problemlösning?

- ☐ Frontalloben
- ☐ Parietalloben
- ☐ Temporalloben
- ☐ Occipitalloben

Totalpoäng: 1

7 Vad innebär begreppet lateralisering i hjärnan?

- ☐ Att hjärnan är uppdelad i fyra lobar
- ☐ Att hjärnan styr kroppens båda sidor lika
- ☐ Att nervsignaler färdas i ena riktningen
- ☐ Att olika funktioner är specialiserade till olika hjärnhalvor

Totalpoäng: 1

8 Vilken del av nervsystemet kontrollerar ofrivilliga funktioner som hjärtfrekvens och matsmältning?

- ☐ Somatiska nervsystemet
- ☐ Centrala nervsystemet
- ☐ Perifera nervsystemet
- ☐ Autonoma nervsystemet

Totalpoäng: 1

9 Förmågan hos neuroner att förändras i struktur och funktion kallas:

- ☐ Neural flexibilitet
- ☐ Neural transmission
- ☐ Lateralisering
- ☐ Neural plasticitet

Totalpoäng: 1

10 Hormoner utgör det huvudsakliga kommunikationssignalen inom

- ☐ Immunsystemet (kallas även immunförsvaret)
- ☐ Endokrina systemet
- ☐ Cerebrala kortex
- ☐ Nervsystemet

Totalpoäng: 1

11 Vilken typ av långtidsminne handlar om att komma ihåg personliga upplevelser och händelser?

- ☐ Procedurminne
- ☐ Arbetsminne
- ☐ Episodiskt minne
- ☐ Semantiskt minne

Totalpoäng: 1

12 Vilket påstående beskriver bäst interaktionen mellan repetition och sömn för minneskonsolidering?

- ☐ Repetition kan ersätta sömn när det gäller minneskonsolidering
- ☐ Sömnen är endast viktig för konsolidering av implicita minnen, inte deklarativa minnen
- ☐ Utan sömn blir minnesspåren efter repetition ofta svagare
- ☐ Sömn stör minneskonsolidering om man repeterar mycket

Totalpoäng: 1

13 Vad är proaktiv interferens?

- ☐ När minnen hämtas med fullständig noggrannhet
- ☐ När gammal information gör det svårare att komma ihåg ny information
- ☐ När minnen försvagas på grund av brist på användning
- ☐ När ny information gör det svårare att komma ihåg gammal information

Totalpoäng: 1

14 Vad är arbetsminnets primära funktion?

- ☐ Att lagra information mer permanent
- ☐ Att bearbeta och tillfälligt hålla information för kognitiva uppgifter
- ☐ Att återskapa minnen från vårt undermedvetna
- ☐ Att få minnet att bli mer varaktigt

Totalpoäng: 1

15 Max sitter på föreläsningen och tittar på youtube-klipp medan föreläsaren går igenom arbetsminnet. När han sedan på tentan får en fråga om det som togs upp på föreläsningen så upplever han att han har hört något om detta men kan ändå inte besvara frågan. Hur skulle denna glömska bäst kunna beskrivas?

- ☐ Som bleknat minne (decay)
- ☐ Som retroaktiv interferens
- ☐ Som proaktiv interferens
- ☐ Som inkodningsfel

Totalpoäng: 1

16 Vilket av följande beskriver tre-stegsmodellen för minne enligt Atkinson och Shiffrin?

- ☐ Information överförs till långtidsminnet utan mellanled
- ☐ Att information bearbetas samtidigt i parallella minnessystem
- ☐ Information går från sensoriskt minne → korttidsminne → långtidsminne
- ☐ Information går från korttidsminne → sensoriskt minne → långtidsminne

Totalpoäng: 1

17 Piagets syn på kognitiv utveckling betonar:

- ☐ Passiv mottagning av information från vuxenvärlden
- ☐ Successiv och aktiv konstruktion av kunskap av barnet
- ☐ Yttre påverkan från miljön
- ☐ Ärftliga faktorer

Totalpoäng: 1

18 Vilket av följande beskriver bäst informationsprocesssteorin?

- ☐ En teori som betonar emotionella och sociala faktorer i lärande
- ☐ En teori som fokuserar på biologiska och genetiska faktorer i utveckling
- ☐ En teori som liknar datormodeller och beskriver hur människor tar emot, bearbetar och lagrar information
- ☐ En teori som hävdar att all lärande är medfött och inte påverkas av erfarenhet

Totalpoäng: 1

19 En _____ är den mest gynnsamma åldersperioden för vissa erfarenheter, men om dessa erfarenheter inträffar vid en annan tidpunkt är normal utveckling fortfarande möjlig.

- ☐ Stabil (stable) period
- ☐ Kritisk (critical) period
- ☐ Semi-kritisk (semi-critical) period
- ☐ Känslig (sensitive) period

Totalpoäng: 1

20 Vilket av följande påståenden beskriver bäst Vygotskys syn på kognitiv utveckling?

- ☐ Kognitiv utveckling är huvudsakligen ett resultat av klassisk och operant betingning
- ☐ Kognitiv utveckling sker främst genom barnets självständiga utforskande av den fysiska omgivningen
- ☐ Kognitiv utveckling sker genom social interaktion och med stöd av mer erfarna medlemmar i kulturen
- ☐ Kognitiv utveckling drivs i första hand av biologisk mognad och sker i universella stadier

Totalpoäng: 1

21 I sina studier av apor fann Harry Harlow att anknytning hos djur underlättas av:

- ☐ Kroppskontakt med ett mjukt och varmt objekt
- ☐ Att bli matad av modern
- ☐ Att vara det första objektet som en apa ser efter att den är född
- ☐ Social bekräftelse från båda föräldrarna

Totalpoäng: 1

22 Enligt Erik Erikson kännetecknas varje utvecklingsfas av en specifik:

- ☐ Anknytning
- ☐ Kognitiv struktur
- ☐ Inlärningsstil
- ☐ Konflikt

Totalpoäng: 1

23 Enligt forskning utifrån kognitiv dissonansteori där människor övertygas att utföra ett beteende som går emot deras attityder, är sannolikheten för att de ändrar sina attityder störst när:

- ☐ De har frihet att avstå från beteendet
- ☐ Beteendet belönas med en stor ekonomisk belöning
- ☐ De får tydliga instruktioner om beteendet
- ☐ Beteendet belönas med en liten ekonomisk belöning

Totalpoäng: 1

24 Vilket övergripande syfte hade Stanley Milgram med sitt experiment om lydnad?

- ☐ Att undersöka effekterna av elektriska stötar på människokroppen
- ☐ Att studera hur auktoritetsfigurer påverkar individuellt beteende
- ☐ Att testa deltagarnas förmåga att motstå grupptryck
- ☐ Att utvärdera deltagarnas moraliska kompass

Totalpoäng: 1

25 I Aschs konformitetsexperiment, vilken faktor visade sig vara viktigast för att minska graden av konformitet?

- ☐ Gruppens storlek
- ☐ Förekomsten av en allierad som också avvek från gruppens svar
- ☐ Deltagarnas ålder
- ☐ Belöningar för korrekta svar

Totalpoäng: 1

26 Det mest väletablerade tillvägagångssättet för att minska fördomar bygger på en princip som kallas:

- ☐ Ingrupps-favorisering (In-group favouritism)
- ☐ Sociala närhetseffekten (Social penetration effect)
- ☐ Exponeringseffekt (mere-exposure effect)
- ☐ "Lika status" (equal-status) kontakt

Totalpoäng: 1

27 Enligt aktörs-observatörseffekten tenderar vi att förklara vårt eget beteende med hänvisning till _____, medan vi förklarar andras beteende med hänvisning till _____.

- ☐ biologiska faktorer; kulturella faktorer
- ☐ personlighetsdrag; biologiska faktorer
- ☐ medvetna val; omedvetna impulser
- ☐ situationsfaktorer; personlighetsdrag

Totalpoäng: 1

28 Vad innebär begreppet "grupptänkande" (groupthink)?

- ☐ Att grupper tar sämre beslut på grund av önskan om harmoni
- ☐ Att grupper alltid tenderar att fatta rationella beslut
- ☐ Att individen fattar bättre beslut i grupp än ensam
- ☐ Att grupper alltid fattar bättre beslut än individer

Totalpoäng: 1

29 Lennart behandlas orättvist av sin chef på jobbet. Istället för att konfrontera chefen om detta bestämmer sig Lennart för att hantera situationen genom att ändra sina tolkningar av chefens beteenden. Till exempel tänker han "Min chef har antagligen en väldigt dålig dag och jag slår vad om att hon är upprörd för att hennes partner har lämnat henne." Lennarts coping-strategier kan bäst klassificeras som exempel på:

- ☐ Emotionsfokuserad coping
- ☐ Problemfokuserad coping
- ☐ Medveten (self-efficacy) coping
- ☐ Coping genom socialt stöd

Totalpoäng: 1

30 Vilket av följande påståenden om akut (kortvarig) stress stämmer bäst?

- ☐ Akut stress är en naturlig, adaptiv reaktion som kan ge energi och skärpa prestationsförmågan
- ☐ Akut stress är alltid skadligt för hälsan och bör undvikas
- ☐ Akut stress skiljer sig från långvarig stress genom att den inte ger någon fysiologisk reaction
- ☐ Akut stress leder alltid till att immunförsvaret försvagas

Totalpoäng: 1

31 Vad innebär begreppet "stressorer"?

- ☐ Stresshormoner i kroppen
- ☐ Faktorer eller händelser som orsakar stress
- ☐ Personer som lider av stress
- ☐ Metoder för att minska stress

Totalpoäng: 1

32 Bristande förmåga till coping och litet socialt nätverk är exempel på _____ som kan _____ en persons motståndskraft mot stress och de negativa effekter som kan orsakas av stress.

- ☐ Skyddsfaktorer; öka
- ☐ Problemfokuserad coping; öka
- ☐ Emotionsfokuserad coping; minska
- ☐ Sårbarhetsfaktorer; minska

Totalpoäng: 1

33 Enligt den transaktionella stressmodellen kan en stressor leda till antingen en hanterbar utmaning eller en ohanterbar belastning. Vilken faktor är mest avgörande för vilken av dessa det blir?

- ☐ Om stressorn är av kort- eller långvarig karaktär
- ☐ Stressens fysiologiska påverkan på kroppen
- ☐ Individens kognitiva bedömning av situationen
- ☐ Stressorns objektiva intensitet

Totalpoäng: 1

34 Vilken fysiologisk reaktion är vanligtvis förknippad med kortvarig stress och hur påverkar den kroppen?

- ☐ Enbart långsamma och kontrollerade andningsmönster
- ☐ Ökad hjärtfrekvens och snabb andning för att öka syretillförseln
- ☐ Ingen märkbar förändring i kroppens funktioner
- ☐ Sänkt ämnesomsättning för att spara energi

Totalpoäng: 1

35 Vilken av följande teorier/modeller följande är mest relevant för att illustrera att personlighetsfaktorer och situationsfaktorer kan interagera med varandra?

- ☐ Teorin om trauma-dissociation
- ☐ Teorin om inlärd hjälplöshet
- ☐ Exemplet med generell pares
- ☐ Sårbarhet-stressmodellen

Totalpoäng: 1

36 Vilket perspektiv skulle mest troligt betona katastroftänkande utifrån situationella krav och förstörande av dessa till extrema hot som en orsak till ångestsjukdomar?

- ☐ Kognitivt
- ☐ Biologiskt
- ☐ Behavioristiskt
- ☐ Psykodynamiskt

Totalpoäng: 1

37 Inom Carl Rogers klientcentrerade terapi anses den terapeutiska relationen vara avgörande för förändring. Vilken av följande beskriver bäst terapeutens roll enligt detta perspektiv?

- ☐ Att systematiskt identifiera och utmana klientens irrationella tankemönster
- ☐ Att aktivt styra samtalet och ge klienten konkreta råd för beteendeförändring
- ☐ Att tolka klientens omedvetna konflikter och försvarsmekanismer
- ☐ Att skapa en accepterande och empatisk miljö där klienten kan utforska sig själv

Totalpoäng: 1

38 Målet med psykoanalys är att hjälpa klienter att uppnå _____, medvetenheten om den psykodynamik som ligger till grund för deras problem.

- ☐ Emotionell smitta
- ☐ Självöverensstämmelse
- ☐ Självkänsla
- ☐ Insikt

Totalpoäng: 1

39 Vilken av följande är en återkommande kritik mot diagnostiska system som DSM och ICD?

- ☐ De riskerar att övermedikalisera normala mänskliga upplevelser
- ☐ De fokuserar för mycket på individens sociala och kulturella sammanhang
- ☐ De är alltför subjektiva och saknar vetenskaplig grund
- ☐ De har för få diagnoskategorier för att täcka hela spektrumet av psykisk ohälsa

Totalpoäng: 1

40 Inom behaviorismen betraktas psykiska störningar främst som resultatet av:

- ☐ Inlärd beteenden
- ☐ Konflikter och drifter som man ej är medveten om
- ☐ Biologiska faktorer
- ☐ Dysfunktionella tankemönster

Totalpoäng: 1

i**Statistik och forskningsmetodik**

Den här delen innehåller frågor där du anger vilket bland olika alternativ som bäst stämmer överens med din kunskap. Vissa frågor kan ha fler än ett korrekt svar. Varje rätt svar ger 1 poäng. Fel svar ger 0 poäng.

41 *Välj rätt alternativ (ibland kan flera alternativ vara möjliga – men ett alternativ är alltid det “bästa”)*
Vilket av nedanstående alternativ passar bäst om en forskare vill undersöka vilka som är de vanligaste symptomen på schizofreni?

- ☐ Kvalitativ metod
- ☐ Ett kvasiexperiment
- ☐ Ett experiment
- ☐ Ett icke-experiment

Totalpoäng: 1

42 Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt).

Om jag mäter med en skala på ett sätt som gör att jag kan säga att $0 < 1 < 2 < 3 < 4$ så har jag

- ☐ Nominaldata
- ☐ Ordinaldata
- ☐ Kvotdata
- ☐ Intervalldata

Totalpoäng: 1

43 Om jag mäter en egenskap med en skala från 1 till 10 och det är sant att 6 minus 2 på skalan är lika mycket av egenskapen som 8 minus 4 på skalan så har jag

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt). Korrekt svar ger 1 poäng. Inkorrekt svar ger 0 poäng.

Välj ett alternativ

- ☐ Nominaldata
- ☐ Kvotdata
- ☐ Ordinaldata
- ☐ Intervalldata

Totalpoäng: 1

- 44** Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt). Korrekt svar ger 1 poäng. Inkorrekt svar ger 0 poäng.

Du har mätt stressnivå och sömnkvalitet för 10 personer. Tabellen visar resultaten. Vilken graf är mest lämplig för att illustrera sambandet mellan dessa två variabler?

- ☐ Stapeldiagram
- ☐ Cirkeldiagram
- ☐ Boxplot
- ☐ Histogram
- ☐ Punktdiagram (scatterplot)

Person	Stressnivå (0–100)	Sömnkvalitet (0–10)
1	80	3.0
2	65	4.5
3	50	6.0
4	40	7.0
5	90	2.0
6	55	6.5
7	70	4.0
8	35	8.0
9	60	5.5
10	45	7.5

Totalpoäng: 1

- 45** Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt). Korrekt svar ger 1 poäng. Inkorrekt svar ger 0 poäng.

Vad blir typvärdet av $x = \{\text{hosta, snuva, hosta, hosta, halsont, snuva, snuva, snuva, feber, snuva, halsont}\}$?

- ☐ halsont
- ☐ hosta
- ☐ feber
- ☐ snuva

Totalpoäng: 1

- 46** Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt). Korrekt svar ger 1 poäng. Inkorrekt svar ger 0 poäng.

Vad innebär det att det aritmetiska medelvärdet är effektivt?

- ☐ Att för stickprov som slumpmässigt hämtats från samma population kommer medelvärdena att jämnas ut sig så mycket man någonsin kan begära
- ☐ Att för stickprov som slumpmässigt hämtats från samma population kommer medelvärdena variera minimalt
- ☐ Att för stickprov som slumpmässigt hämtats från samma population kommer medelvärdena att jämnas ut sig effektivt
- ☐ Att för stickprov som slumpmässigt hämtats från samma population kommer medelvärdena variera maximalt

Totalpoäng: 1